

כתב העת 'ראשית', שנתון אינטרנטי למדעי היהדות בהוצאת מכון הרטמן. חברי המערכת הם אדם אפטרמן, שמואל הר, קלייר סופרין, רונית עיר שי וישי רוזן צבי.

'ראשית' הוא כתב עת אקדמי ושפיט של מרכז קוגוד לחקר המחשבה היהודית ולהגות עכשווית של מכון שלום הרטמן.

ב'ראשית' מתפרסמים מאמרים של חוקרי מדעי היהדות בארץ ובחו"ל בעברית ובאנגלית.

מטרתו להוציא לאור מאמרים, בכל תחומי מדעי היהדות, שהם בעלי משמעות לשאלות היסוד של הקיום היהודי. בהתאם. למטרות אלו יתקבלו רק מאמרים שיעמדו בשני התנאים הבאים: ראשית שהם יהיו חמורים ומוקפדים מבחינת הרמה האקדמית, כלומר מבוססים על עבודה טקסטואלית והיסטורית מלאה (גם אם זו מונחת רק בתשתיתם ואינה מפורשת). שנית, שהם יהיה לא רק מקצועיים, מעניינים וחדשניים אלא גם משמעותיים. על כותבות המאמרים להסביר במפורש, הן במכתב הפניה והן במאמר עצמו, 'מאי נפקא מינא', מה משמעות הגילוי לאופן שבו אנחנו חושבים על היהדות ועל היהודים.

כתב העת יוצא כגיליון אחת לשנה במתכונת אינטרנטית ומפרסם מאמרים בעברית ובאנגלית במשך השנה. כל מאמר יישלח לביקורת עמיתים אנונימית. כתב העת נמצא ברשימת 'מפתח חיפה' לכתבי עת עבריים.

לכרך ז' של 'ראשית' יתקבלו מאמרים בנושאים כלליים במדעי היהדות על פי אמות המבחן האמורות למעלה. מדור מיוחד בכרך יוקדש למאמרים בנושא 'נשים ומגדר במחשבה הדתית – כיוונים חדשים'.

מדור המוקדש לנושא: נשים ומגדר במחשבה הדתית – כיוונים חדשים

היחסים בין המינים בכלל ומקומן של נשים בחברה ובמשפחה בפרט מעסיקים לא מעט את התרבות וההגות העכשווית. נהוג לחשוב כי תפיסות המסורתיות מגלמות בחובן דרך כלל גישות מהותניות המגדירות תכונות ותחומי פעילות לכל מגדר על פי "טבעו", תוך מיקומה של האישה בספירה הביתית, לרוב מתוך תפיסה של "עזר כנגדו". ואולם, כפי שמראה המחקר ההיסטורי, הדברים אינם כה פשוטים, ומגוון הדעות גם בספרות הקדומה, ההלכתית והתיאולוגית, גדול ומבטא מגוון השקפות רב יותר מזה שאנחנו נוטים לייחס להם. בדור האחרון קם ענף שלם במחקר במדעי החברה והרוח, 'לימודי מגדר', שמבוסס על המודעות לכך שהספרות הקדם מודרנית לסוגיה ולגוניה נכתבה על ידי גברים בחברה שבה כל מוקדי הכוח נמצאה בידיהם של גברים. אחת הטענות שחוזרות ומועלות היא שבמסגרת הדתות המונותאיסטיות מקומן של נשים אף הורע שכן דמותו של האל בדתות אלה היא גברית באופן מובהק. כנגד טענה זו ניסו חוקרות מסוימות להעלות דמויות נשיות של האלוהות כדוגמת השכינה או אם האלוהים וכדו'.

בגיליון תשפ"ב אנו מבקשים לבחון את הנושא מזוויות חדשות:

1. אנו מבקשים לבחון מחדש את מקומה של הספרות הדתית, של שלוש הדתות המונותאיסטיות, בשימור תפיסות פטריארכליות או לחילופין בקריאת תגר על תפיסות אלה.

2. אנו מבקשים לבחון גישות בדתות פוליתאיסטיות, נאו-פגאניות ותפיסות של ניו אייג' (עידן חדש) בנוגע לנשים ונשיות, ל"פחד" מהנשי, ובקשר שבינם לבין תפיסת הפנתיאון האלוהי.

3. אנו מבקשים לבחון כיצד רעיונות אלה בדבר מקומה של האישה משחקים תפקיד בעולם שלנו היום בישראל, בעולמה של היהדות ובעולמן של הנצרות והאיסלאם. כיצד מתמודדים יהודים.יות, נוצרים ומוסלמים בארץ עם המורשת הדתית שלהם בהקשר זה? האם הם מסתייגים ממנה ומבקשים לתקנה? או שמא הם מנסים דווקא להיאבק במגמות הפמיניסטיות המודרניות ולהחיות את מקומה של האישה בעולם המסורתי?

אנו מזמינים אפוא את הכותבות והכותבים להגיש מאמרים הן בנושאים כלליים והן בנושא הספציפי של הכרך הקרוב. מאמרים לגיליון זה יש לשלוח למזכיר המערכת שמואל הר לכתובת דוא"ל shmuelherr@shi.org.il עד ליום 31 בדצמבר 2022.

על כותבי המאמרים להתקין את מאמריהם על פי ההנחיות.

Women and Gender in Religious Thought – New Directions

The role of women in both society and the family—and relations among the sexes more broadly—is an issue of central importance to culture and theory today. Gender Studies scholarship starts from the awareness that pre-modern literature—in all its forms—was written by men, in societies where all of the power was held by men. As a result, people often assume that traditional perspectives on these issues must necessarily be gender-essentialist, assigning attributes and fields of behavior to each gender according to its “nature” and in particular locating the woman within the sphere of the home—typically as the man’s “helpmeet” (Genesis 2:18).

When it comes to the study of religion, Gender Studies scholars often repeat the claim that the status of women in monotheistic religions has been harmed due to the deeply masculine figure of God in these religions. However, as historical scholarship has shown, things are not so simple. Ancient literature—both legal and theological—contains a range of viewpoints much broader than we typically imagine. In this vein, some scholars have highlighted the appearance of feminine figures of the divine, such as the Shekhinah or the mother of God, in this literature.

In the 2023 issue, we want to examine the issue of gender and monotheism from a variety of new perspectives:

1. We seek to reexamine the role of religious literature—in all three monotheistic religions—in preserving patriarchal worldviews, or even in challenging them.
2. We seek to analyze polytheistic, neo-pagan, and New Age religious approaches to women and femininity, to “fear” of the feminine, and the connection between these approaches and each religion’s pantheon of gods.
3. We seek to examine how ideas about the nature of women function in contemporary Israel, in Judaism, and in Christianity and Islam. How do Jews, Christians, and Muslims in Israel grapple with their respective traditions on this issue? Do they distance themselves from their tradition and try to “fix” it? Or do they perhaps try to fight against trends in modern feminism while revitalizing the role of women in “traditional society”?

We therefore invite scholars to submit articles on general topics as well as on the specific topic of the upcoming volume. Articles for this issue should be sent to the secretary of the editorial board, Shmuel Herr, at this email address: Shmuel.herr@shi.org.il. Articles should be submitted by December 31, 2022.

Authors should format their articles according to *Reishit*’s standards and specifications.